

## *Szőnyi Erzsébet és a Magyar Kodály Társaság*

Szőnyi Erzsébetről, kompozíciói, általa vagy róla írott könyvek, cikkek sokasága, továbbá rádió- és televízióriportok révén tudható, hogy mi mindent tett zeneszerzőként, pedagógusként, közéleti személyiségként, „öt kontinensen a zene szolgálatában”. A Magyar Kodály Társaság, amelynek alapító és kezdeti elnökségi tagja, az ő sokrétű és sokáig tevékenységének csupán egyik, noha jelképi értelemben és valóságosan is fontos fóruma. Szőnyi Erzsébet és a Magyar Kodály Társaság: a hívószó Kodály, a cél „a zene mindenkié”.

Események, alkalmak, amelyek a Tanárnő nevéhez kötődnek. Amikor beszédet mond. Ilyenkor nemcsak saját hangja, hanem mintegy „Kodály hangja” is. Amikor kompozíciói megszólalnak, személyes vagy közösségi mondanivalóval, elvont esztétikai vagy gyakorlati pedagógiai céllal vagy – nagyon gyakran – mindezek együttesével megszólítva előadót és hallgatót. Amikor életműve történeti-esztétikai-módszertani elemzés tárgya. Amikor önmagáról és Mesteréről vall. Ilyen eseményeket, alkalmakat veszünk sorra, csupán azok közül, amelyek a Kodály Társaságban valósultak meg (tudjuk, a Társaság Szőnyi egész aktivitásának csupán kicsiny része) és amelyek egyúttal nyilvánosan dokumentáltak, a *Hírekben*, a Társaság honlapján, vagy más kiadványokban és fórumokon.<sup>1</sup>

Szerzőként *Az MKT Híreinek* negyven évfolyamában, rendes és alkalmankénti különszámaiban a kezdetektől mindmáig jelen van: gondolatébresztő ajánlások, beszámolók, ismertetések, laudációk és megemlékezések kerültek-kerülnek ki tolla alól; egy lapszámnak szerkesztését is vállalta. (1985)

1980-ban, előretekintve a közelgő Bartók és Kodály centenáriumi évekre, a közoktatás és a zeneiskolák felé fordul, kézenfekvő (pénzbe sem kerülő) pedagógiai lehetőségeket sorol a két zeneszerző méltó megünnepléséhez és rámutat e lehetőségek kiaknázásában rejlő össznemzeti távlatokra. (H: 1980/2. 7–8. o.) Máskor, tovább tágítva a perspektívát, a Kodály-koncepció iránti világméretű érdeklődést amerikai, francia, belga, holland és ausztrál példákkal igazolja. (H: 1981/1. 10–12. o.)

Időben néhány évtizedet előreugorva, Szőnyi Erzsébet két cikluson át, 2007–2012 között a Magyar Kodály Társaság elnöke. E periódus jeles történéseinek egyike: útjára indul a *Kodály Zoltán nevét viselő iskolák kamaraének-találkozója* rendezvénysorozat. Csoportok az egész országból jönnek;<sup>2</sup> egész kórusok találkozóához nincsenek anyagi források.

<sup>1</sup> Vö.: *Hiszek a zene erejében. Szőnyi Erzsébet zeneszerzővel beszélget Mezei Károly*. Budapest, 2010. Kairosz Kiadó (Magyarnak lenni 40.), 97–98. o.

<sup>2</sup> A Társaság honlapján (<http://www.m-kodalytarsasag.hu/kepkamaraenek2010.htm>) az első találkozóóról 13 csoport fotója látható. Statisztikai áttekintés későbbi találkozókról áll rendelkezésre; 2012-ben például kilenc város tíz iskoláját képviselték a résztvevők.

**Szőnyi Erzsébet** a Kodály Zoltán nevét viselő iskolák I. kamaraének-találkozójára kórusművet komponál, *Vészi Endre: Éneklő iskola* című versére. (2010. november 13.)

2012. április 25-én, (saját 88. születésnapján), elnöki működésének mintegy záróaktusaként ő nyitja meg az Országos Idegennyelvű Könyvtárban rendezett kerekévfordulós Kodály-kiállítást, amelynek anyagát Eősze László állította össze, címe:

*Egy kultúra-teremtő művész: Kodály Zoltán 1882–1967.*

A soron következő közgyűlésen az elnöki tisztelet átadja Ittész Mihály addigi társelnöknek. Őt magát az elnökség tiszteletbeli tagjává választják. Aktivitása töretlen, elnökségi üléseken és a Társaság nyilvánosrendezvényein egyaránt.

90. születésnapja alkalmából, 2014. április 14-én közösen köszönti őt a Társaság és a Magyar Muzsikus Fórum, különben egy országos „Szőnyifesztivál” (Hollós Máté kifejezése) részeként.<sup>3</sup> Az ünnepségnek – *Tanúvallomás. Szőnyi Erzsébet köszöntése* – a Kodály Emlékmúzeum adott otthont. Ennek keretében különleges, egyszerre intim és tudományos előadást tart Bónis Ferenc, *A Százéves terv történetéhez. Szőnyi Erzsébet és Kodály Zoltán levelezése* címmel.

2016. november 19-én az Óbudai Társaskörben rendez Erzsébet-napi Szőnyi-estet a Társaság. A műsort Márkusné Natter-Nád Klára szerkesztette és vezette.

A Mester életműve időtálló – erről Szőnyi Erzsébet több alkalommal is tanúságot tesz, és emellett súlyos érveket sorakoztat fel. Így 2016. február 22-én a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Zenei Gyűjteményében, a Kodály Társaság és a Muzsikus Fórum rendezte kerekasztal-beszélgetésen, melynek témája *Kodály Zoltán zenepedagógiai elgondolásainak időszerűsége*, moderátor: Ittész Mihály.<sup>4</sup>

2015–2016 folyamán a Kodály Emlékmúzeumban *Utak Kodályhoz* címmel a magyar kulturális élet jelesei nyilatkoznak személyes „Kodály-



Kollár Éva felvétele

<sup>3</sup> Megjelent: *Magyar Szemle*, 2014. 5-6. szám, 77–112. o.

([http://www.magjarszemle.hu/cikk/a\\_szazeves\\_terv\\_tortenetehez\\_szonyi\\_erszebet\\_es\\_kodaly\\_zoltan\\_levelezese](http://www.magjarszemle.hu/cikk/a_szazeves_terv_tortenetehez_szonyi_erszebet_es_kodaly_zoltan_levelezese)); az előadáshoz csatlakozó hangversenyen közreműködött a Pannonia Sacra Általános Iskola kórusa Blazsek Andrea vezetésével, továbbá Szecsődi Ferenc – hegedű, Tuzson Erika – brácsa, Nagy Márta – zongora.

<sup>4</sup> A kerekasztal résztvevői: Gráf Zsuzsanna, Mindszenty Zsuzsanna, Őri Csilla és Sapszon Ferenc karnagy, valamint Kis Eszter Veronika újságíró (Magyar Nemzet). Közreműködött Körmen-di Klára – zongora.

útjukról”, így Andrásfalvy Bertalan, Decsényi János, Eősze László, Kertész Lajos, Medveczky Ádám, Onczay Csaba, Párkai István, Perényi Miklós, Sárosi Bálint, Sebestyénné Farkas Ilona és Sebestyén Márta.

Elsőként a program egyik ötletadója – miként őt a beszélgetőtárs Ittész Mihály „leleplezi” –. Szőnyi Erzsébet szól tanulóveiről (úton Kodályhoz), az évtizedekről, mikor a Mester munkatársa volt (mintegy „úton Kodállal”), évtizedekről, amelyekben a Mester örökségét közvetíti (úton Kodály nyomában), végül érinti az *Utak Kodálytól* (Ittész szóhasználat) problematikát is. Jóllehet mindez a Kodály Társaságban hangzik el, üzenete egyetemes érvényű és még szubjektív elemeiben is egyetemes érdekű.

Imént „leleplezésről” szóltunk. Bizonyára sok, a Tanárnőtől származó felvetést, iránymutatást, állásfoglalást tartalmaznak a Társaság közgyűlési jegyzőkönyvei, még többet az elnökségi ülések emlékeztetői, ám az ő legtöbb cselekedete alighanem valahol a háttérben, csakis avatott szemmel felfedezhető vagy valószínűsíthető, miként festők önportéja olykor, falképen, vásznon, valamelyik mellékalak álruhájában. „Leleplező” véletlen: a két éve már magyarul is olvasható Szőnyi-életrajz (Jerry Jaccard: *Dallamok és disszonanciák*) a Nap Kiadó „Álarcok” sorozatában jelent meg. A jelen írásunk címében szereplő „és” felfejtése nem lehetett, és talán soha nem is lehet teljes körű. Viszont amit már tudunk és amennyit egyáltalán megtudhatunk, azért sem lehetünk eléggé hálásak.

A Társaság évenkénti programja a Mester sírjának megkoszorúzása, halálának évfordulóján; az ünnepi beszédet több ízben Szőnyi Erzsébet mondta. Idézzük fel a legutóbbit, amelyet 2017. március 6-án, a Kodály emlékévkben hangzott el:

*„... összefogtunk. Lett győri zenei nevelési konferencia, magyar és nemzetközi Kodály Társaság, Intézet, Múzeum, Archivum, ifjúsági és felnőtt kórus mozgalom, népdalkörök, táncház, Felszállott a páva, Virtuózok, a Zene Háza... Csak az iskolai énektanítás ügyét nem tudtuk a hátrányából előbbre vinni. Tudjuk, 50 év alatt sokat változott a világ, de jó lenne Tanár úr tanácsait hallani, hogy miként alkalmazkodjunk ehhez, vagy hogyan tudnánk megmaradni annak, amit szeretnénk, illetve helyesnek látunk? A mindennapos éneklés egy csepp a tengerbe. De mit? És hogyan? Mikor és hol? Számos kérdés vár feleletre. Miként sáfárgodtunk azokkal a javakkal, melyeket ránk hagyott?” (H: 2017/1)*

Ez az úgyszólván nemzeti önvizsgálatra indító kérdés a Magyar Kodály Társaság következő éveinek, évtizedeinek fő haladási irányát is kijelöli.

*Köteles György*